

70. (7381)2

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM — IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM

Revízió 2023

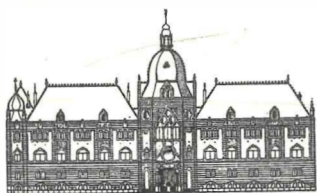
1.

AZ
IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
ÉVKÖNYVEI

III—IV.

1959

HFM Könyvtár
20260127

KÉPZŐMŰVÉSZETI ALAP KIADÓVÁLLALATA

BUDAPEST 1960

Főszerkesztő
DOBROVITS ALADÁR

Szerkesztőbizottság
DOBROVITS ALADÁR
HORVÁTH TIBOR
MAJOR GYULA

Szerkesztő
MAJOR GYULA

A fényképeket készítette
KÁRÁSZ JUDIT
az Iparművészeti Múzeum fotólaboratóriumában

TARTALOMJEGYZÉK

Dobrovits Aladár :	Az Iparművészeti Múzeum 1955—1959	5
Piroska Weiner :	Le plat de la force; un plat d'étain français du XVI ^e siècle au Musée des Arts Décoratifs	13
Hedvig Szabolcsi :	Deux commodes de laque françaises d'époque Louis XV. au Musée des Arts Décoratifs	23
Sternegg Mária :	Íróalmáriumok Debrecenből	35
Héjjné Détári Angéla :	Az öntöttvas gyűjtemény új szerzeményeiről	49
Komádi István :	Az Iparművészeti Múzeum szecessziós gobelinjei a gödöllői művésztelep tükrében	69
Árpád Somogyi :	Nouvelles données sur la staurothèque byzantine d'Esztergom	81
Kiss Ákos :	A mozaikkészítés néhány kérdéséről	101
Horváth Vera :	Egy XVI. századi bécsi kártya	111
Nékám Lajosné :	A köszegi volt jezsuita patika	117
Krisztinkovich Béla :	Az Iparművészeti Múzeum „alvinci” újkeresztény fájánszai	137
B. Koroknay Éva :	A vaknyomásos Corvina kötésekről	157
Egyed Edit :	Az Iparművészeti Múzeum török zászlói	169
Tasnádiné Marik Klára :	A XIX. századi magyar kerámika néhány problémája	179
Dömötör Sándor :	A szombathelyi múzeum török kendője	195
Marthe Schubert :	Une chasuble du XV ^e siècle au Musée des Arts Décoratifs	203
Soproni Olivér :	Régi magyar ólomázas kerámia	223
Judith Koós :	Un livre rarissime italien du XVI ^e siècle au Musée des Arts Décoratifs : le thesauro de scrittori	249
Dobrovits Aladár :	Az ipari formatervezés művészetének elmélete ..	273

HOPP FERENC KELETÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZEUM

Horváth Tibor :	Beszámoló a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múzeum 1956—59. évi eredményeiről	281
Ervin Baktay :	Report on a voyage of study to India 1956/57	287
Ласло Ференци :	Вопросы хронологии некоторых кавказских спорадических находок коллекции Зичи	303
Tibor Horváth :	The new acquisitions of the Francis Hopp's Museum	321
Каранчи Ласлонаэ :	Неопубликованное бухарское седло в Музее Восточно-Азиатского Искусства Имени Ференца Хоппа	335
Murányiné Tóth Edith :	A Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múzeum újabb tibeti szerzeményei	341
Pajor Géza :	A Keletázsiai Művészeti Múzeum egyik újabb szerzeménye — egy rekeszszománc váza	353
Ju. A. Miller :	A Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múzeum „török” füstölőjének meghatározása	363

BESZÁMOLÓ A HOPP FERENC KELETÁZSIAI MŰVÉSZETI
MÚZEUM 1956—58. ÉVI EREDMÉNYEIRŐL

Az év végével elkészített, hivatalosan tudomásul vett és utána irattárba sorolt múzeumi jelentések adatai között sok bújik meg, amely pedig kinyomtatva az érdeklődők szélesebb köre elé kívánczozik. Attól a szilárd meggyőződéstől áthatva, hogy a magyar múzeumok — országosak és vidékiek, nagyok és kisebbek — sohasem végeztek még olyan sokirányú és az egyre emelkedő állami támogatás által lehetővé tett ilyen eredményes munkát, mint a fordulat éve óta eltelt 10 esztendőben, még akkor is, ha a kulturális forradalmunk ezernyi nagy feladatainak közepette a múzeumaink igazi jelentősége sajátságos módon és eléggé nem sajnálhatóan — kellő értékkategóriára még nem találva — vesztett abból a fényéből, amelyet a múlt század második felében a materialista gondolat győzelmi menetében és annak legelsőrendűbb segítő társaként nyert el, hasznosnak tartva, első alkalommal bővítjük ki Évkönyvünket ilyen irányú beszámolóval. Előre kell bocsátanom, hogy ez a beszámoló nem kíván teljességre törekedni, így nem terjed ki még folyó, de már befejezéshez közeledő munkálatainkra, mint a raktárrendezés, a revízió, vagy az adattári anyag leltárba vétele, stb.

Kiállításaink. A Hopp Ferenc Múzeumban (IV. Népköztársaság útja 103) 1956. április 10-vel lebontottuk a már több mint két éve álló Hátsóindiai és Indonézia-i kiállításunkat. Ennek a helyén június 20-án nyílt meg Korea legrégibb falfestményei (Anak 3. sz. sír) kiállításunk, amelyet Mihályfi Ernő nyitott meg. Neki, mint népművelődési miniszterhelyettesnek köszönhetjük, hogy ennek az egész Keletázsiai művészetében oly nagyjelentőségű műemlék kilenc falának festményeit, kiváló koreai művészek által készített eredeti méretű másolatokban és pontosan elkészített makettal, Korea határain túl elsőnek a mi múzeumunk szerezhette meg és állíthatta ki. Tekintve, hogy a speciálisan adódó helyi viszonyok következtében az anaki falfestmények állapota — sajnálatos módon — azóta is tovább romlott, a mi másolataink adhatnak legteljesebb képet e nagyszerű alkotásokról. Ezen a helyen is ki kell emelni Papp Gábornak, a koreai magyar nagykövetség akkori munkatársának érdemét, aki a másolatok elkészíttetését kezdeményezte, és elvégzését a koreai Művészek Szövetsége legönzetlenebb és legbarátiabb támogatásával hatékonyan, mint pl. egy aggregátor beállításával elősegítette. A kiállítást Horváth Tibor rendezte.

Ez a kiállításunk 1957. március 21-ig volt megtekinthető. Lebontásával a vidéki körútjáról visszatért indiai anyagunkat állítottuk újra ki, amelynek

munkálatait Dr. Baktay Ervin eredeti elrendezése alapján M. Tóth Edit vezette. A június 27-én felállított India kiállításunk ma is látható, legjobb elképzeléseink ellenére, ugyanis már a második éve tervünkbe felvett Japán kiállításunkra nem sikerült megszereznünk a feltétlenül szükséges anyagi támogatást.

Vidéki, időszaki kiállításaink. 1956. Rippl-Rónai József Múzeum, Kaposvár: Keletázsiai falfestmények és fametszetek, Horváth Tibor rendezésében. Állami Múzeum, Sztálinváros: Új Kína fametszetművészete. Rendezte Major Gyula. Balogh Ádám Múzeum, Szekszárd: Régi és Új Kína művészete. Rendezte Miklós Pál. India Művészete, előbb május—június hónapokban a Tornyai János Múzeumban, Hódmezővásárhelyt, majd június—október hónapokban a Katona József Múzeumban, Kecskeméten. Mindkét kiállítást Baktay Ervin rendezte. 1957. Munkácsy Mihály Múzeum, Békéscsaba: Régi és Új Kína művészete. A Miklós Pál rendezte kiállítást Dr. Dobrovits Aladár főigazgatónk nyitotta meg. 1958. Balogh Ádám Múzeum, Szekszárd: Kína művészete, Pajor Géza rendezésében.

1958. évben további két időszaki kiállításunkat rendeztük meg, így szeptember hónapban a Műcsarnok segítségével a Koreai Nép Demokratikus Köztársaság Kulturális Kapcsolatok Tanácsának ajándékaképpen érkezett Koreai Népi és Iparművészeti kiállításunkat, Horváth Tibor felügyeletével és október—december hónapokban az Iparművészeti Múzeum dísztermében látható Japán fametszet-művészete c. kiállításunkat, amely a fejlődés menetét szem előtt tartva a legszebb metszeteinkre terjedt ki. A válogatás és a felállítás Major Gyula munkáját dicséri.

Gyűjteménygyarapítás. 1956-ban 250 db-bal gyarapodtunk. Ezek közül 42 db. 14 476,40 Ft vételárban, ajándék 10 db. és a más múzeumoktól átadott darabok száma 198. Ajándékozók: Orsz. Széchenyi Könyvtár (kínai papírkivágások albumok). A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége (B. Sanyal, indiai festőnek Zsennynén festett tájképe). Fogarasi Béláné (Jihsing teáskanna). Bródy Lászlóné (három arab nyelvű kéziratos könyv, három db fából faragott gyertyatartó és egy kínai vízipipa).

Az 1957. évben a gyűjteményeink 409 db-bal szaporodtak. Ebből 86 db-ot vettünk 43 130 Ft vételárban, 321 db-ot pedig ajándékba kaptunk. Az ajándékozók közül elsőnek is a Kínai Népköztársaság Kormányát kell kiemelni, amely a budapesti Kultúrkapcsolatok Intézete közvetítésével az 1955—56. években a Nemzeti Szalonban, majd a nagyobb vidéki városainkban kiállításokon bemutatott a legismertebb kínai művészekről származó 73 db. fametszetet és 97 db. nagyméretű, Kína különböző vidékeiről származó papírkivágásaival gazdagította újból a felszabadult Kína művészetét bemutató gyűjteményünket. A budapesti Járműfejlesztési Intézet átadta nekünk az 1956. szeptemberében Tibetben tett útjuk alkalmával a Dalai Lámától és a Pancsen Lámától kapott ajándékokat, amelyekről ez Évkönyvben M. Tóth Edit közöl részletes tanulmányt.

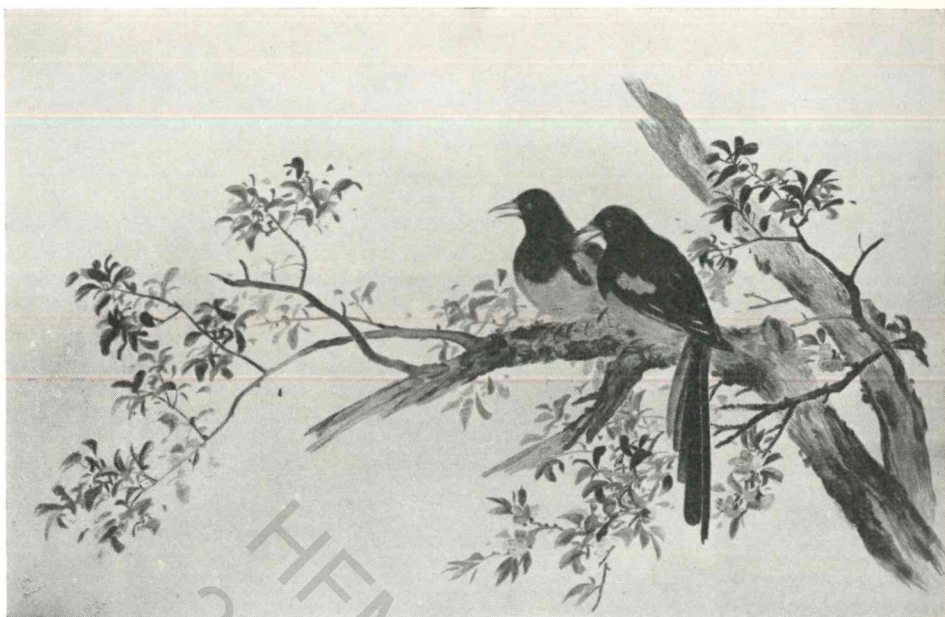
A Művelődésügyi Minisztérium Művészeti Osztálya nálunk helyezte el G. Ch. Sawn: Tánc, S. S. Anandkar: Félelem, B. Á. Gade: Házak, Á. Das: Falusi vásár, B. Sanyal: Nyár, és Sh. Chavda: Vorlii asszonyok c. festményeket, amelyeket az 1956. januárjában Budapesten megrendezett India kiállítás alkalmával kötött le és vásárolt meg, és amely képek szerepeltek a Moszkvában, Prágában, Szófiában, Bukarestben és Varsóban megrendezett kiállításokon is. — Dr. Bozóky Dezső 1957 márciusában bekövetkezett elhunytával kerültek

1. kép. Anaki kiállítás részlete

a Múzeumba való beszállításra azok a főleg japán és kínai műtárgyak, amelyeket még 1939-ben azzal a kikötéssel ajándékozott a Múzeumnak, hogy élete végéig ezek a lakásán maradjanak. Az újabban igen méltányolt múlt század végi festőnek, Jen Po-nien-nek két képén kívül, főleg azok a kínai faragások és agyagszobrocskák jelentősek ebben a 116 db-ból álló gyűjteményben, amelyek lehetővé teszik, hogy a század eleji kínai iparművészet főirányáról képet adhassunk. — Csetényi Józsefné 9 db műtárgyból álló ajándékozásában három eredetileg védett darab is szerepel: Sziám, aranyozott ezüst talpas-tál, Kína, nagyméretű porcellán Kwannin szobor (Ming) és egy fedeles kínai porcelán tál. Seiden Gusztáv kínai bronz oroszlánja (Fókutya) és Német Nándorné két kis kínai hímzése mellett Lendvay Guidó két krist és egy Vayang figurával díszített falikárpitját tartom megemlézésre érdemesnek. — A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségétől egy XVIII sz.-ból származó indiai miniatúrához készült nagyon értékes tollrajzot kaptunk.

Az 1958. évi gyarapodás a 370 tételével ugyancsak igen tekintélyes, ennek megoszlása, vétel 38 db, 55 558,40 Ft vételárban, ajándék, illetve hagyaték 260 db és átadás 32 db. Korea múlt század végi és e század eleji politikailag nehéz harcainak következtében a koreai nép művészete hosszú ideig sokáig az ország határain túl ismeretlen maradt és a múzeumok és gyűjtők is csak aránylag megkésve kezdtek vele foglalkozni. Így a mi múzeumunkban is Korea alig volt néhány műtárggyal képviselve, amit Felvinczi Takáts Zoltán az 1936-os koreai gyűjtőútján sem tudott már lényegesen pótolni. Ennek alapján értékelhető igazán a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság Kulturális

2. kép. Hímzett kép a Koreai Kormány ajándékából

Kapcsolatok Tanácsának nagyszerű ajándéka, amely az elmúlt évben 86 tételes küldeményével lehetővé tette, hogy Korea sajátos művészetét, az iparművészetek területein, méltó módon mutathassuk be. A nagy körültekintéssel összeállított gyűjteményben 7 teljes viselet, kisebb-nagyobb rézedényekből álló étkészletek, nagyszerű technikával készített lakkdobozok mellett 11 keménycserép és porcelán váza (Koryo-kori, 935—1392 példányok másolatai), a Li korból (1392—1910) származó értékes ezüst, korall és jade ékszerek, a viselettörténetet illusztráló babák, két régi szekrényke és nagyértékű selyemhímzések szerepelnek. Ez utóbbiakból az egyik legszebbet illusztrációban is bemutatjuk.

Július hónapban Budapesten járt Csen Csi-fo nankingi festő egy nagyon finom kidolgozású, madarakat és fenyőfát ábrázoló festményét ajándékozta a múzeumnak. — Az augusztusban rendezett mongol kiállítás kísérője Nanchai Zeren két régi buddhista kulturális tárggyal gyarapította a különben nagyon szegény mongol gyűjteményünket. — Egy Vietnamban járt honfitársunk által az egyik tho-nemzetiségű falu lakossága ajándékozott meg bennünket egy himzett terítővel. A november hónapban múzeumunkban járt Yanagi Yoshiro, tőkyói textilművész ajándékozta négy tétel közül Munakata Shikó (szül. 1903) ez évben készült Krisztust ábrázoló nagy fametszetét kell kiemelni, mert így juthattunk a két évvel ezelőtt a velencei biennálén grafikai nagydíjjal kitüntetett mester első alkotásához. — Patkó Imre az 1956-os tibeti útvjáról hozott anyagból három darabot engedett át a múzeumnak. Dr. Kertész Róbert az édesapja által 1904-ben Japánban gyűjtött és az ács és asztalos mesterségre vonatkozó illusztrált könyvekkel igen hasznos forrásanyaghoz juttatott bennünket.

A Múzeumban folyó tudományos munkáról az Évkönyvünk, a Magyar Tudományos Akadémia által kiadott szakfolyóiratok, továbbá a bibliográfiák nyújtanak elsősorban is beszámolót. Így e beszámoló csupán a *szakköri előadásaink* felsorolására szorítkozik. 1956 : Miklós Pál, Csi Pai-si, febr. 9. — Ferenczy L.: Po szledam drevnih kultur c. könyv második részének ismertetése, márc. 29. — Miklós P.: Kína művészete a 20. században c. disszertációjának ismertetése, máj. 17. 1957 : Horváth T.: Keene, Japanese Literature c. munkának ismertetése, febr. 23. — Ferenczy L.: Pjadzsikenti kutatások, máj. 31. — Baktay E.: Buddhizmus és India művészete, nov. 11. Beszámoló indiai tanulmányútjáról, nov. 25. — Ferenczy L.: Plenderleith: The Conservation of antiquities and works of art c. könyv ismertetése, dec. 2. — 1958 : Baktay E.: Indiai utam tapasztalatai, febr. 22. — M. Tóth E.: A Dalai és Pancsen lámák ajándékai a Hopp Ferenc Múzeumban, márc. 27. — Horváth T.: A teaszertartás jelentősége Japán kultúrájában, ápr. 4. — A londoni nagy Japán kiállítás, okt. 23. — A londoni és párizsi múzeumok ázsiai gyűjteményei, nov. 6. — K. Ojtózi E.: A moszkvai, leningrádi és novgorodi múzeumok, nov. 19. — Pajor G.: A Hopp Múzeum új szerzeményű kínai rekeszománc vázája, dec. 4.

HFM Könyvtár
20260127

HFM Könyvtár
20260127

Felelős kiadó:

Nemes Béla

a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata igazgatója

Főszerkesztő: D. Fehér Zsuzsa dr.

Felelős szerkesztő: M. Kabay Éva

Műszaki vezető: Szedlák György

Műszaki szerkesztő: Gellért Andor

Készült az MNOSZ 5601—54 sz. szabványa szerint,

B/5 alakban, 32 $\frac{1}{4}$, A/5 iv terjedelemben 1060 példányban
600131 Athenaeum Nyomda, Budapest (F. v. Soproni Béla)

ERRATA:

		Corrig.
P.	3	vovage
	9	Radisich
	12	Enghinben
	14	indentique
	18	d' identifier
	28	marbe
	30	Saint-Antonie
	32	Ouvre
	33	Festetich
	44	Hedving
	50	IN DEN
	55	Bucheim
	66	székesfehérvárott
	82	dex
	93	1228128
	102	mosivum
	102	Balce
	103	Shamonard
	104	Shrenel Károly
	121	pertimentium
	124	Receptórum
	128	Audera
	132	von Römerstein . .
	132	Ronobarokovy
	133	Loebenbe
	138	megyesi
	140	Voith
	140	1957
	141	Lovkovitz
	143	nundis
	146	Slatincanu
	148	confarmationalis
	149	Ukrajnban
	154	Kbenhavn
	187	Széchenyi
	172	korán idézet
	188	Csatkay
	200	Sabriensis
	221	volouir
	221	tessulo
	227	pourqui

233	Über germanische Habener	Oberungarische Habaner
236	Bácsa	Bócsa
240	Romanescae	Romaneasca
240	Mures-i	Hurez-i
240	Hurek	Hurez
240	Schmour	Seymour
249	Boegeng	Bogeng
255	Jorden	Jordan
258	incrits	inscrits
267	1468	1486
269	six	quatre
269	de gauche a droite	de droite a gauche
275	paeolitikum	paleolitikum
289	Kusingura	Kusinagara
290	Fig.3 Napalase . .	The Great Temple in Kanchipuram
291	Fig.4. Kailasanath etc.	Napalese Temple in Banaras
293	Fig.5. The Great etc.	Kailasanath Temple in Kanchipuram
290	(Fig.3.)	(Deleatur)
347	dreu-rngog	dreu-rngog